

Modulul 6. Metoda KiVa în prevenirea bullying-ului

Acest modul introduce profesorii la Metoda KiVa, un program anti-bullying bazat pe dovezi, dezvoltat la Universitatea din Turku în Finlanda. Programul adoptă o abordare la nivelul întregii școli pentru a preveni și a aborda bullying-ul prin implicarea întregii comunități școlare, incluzând profesori, elevi și părinți.



**Co-funded by
the European Union**

Prezentare generală a KiVa method

KiVa method se distinge de măsurile tradiționale anti-bullying prin faptul că se concentrează nu doar pe intervenția directă, ci și pe educația preventivă menită să schimbe normele sociale care susțin comportamentele de bullying. Cercetările arată că KiVa este extrem de eficientă în reducerea ratelor de bullying și victimizare, școlile raportând scăderi semnificative ale incidentelor de bullying în urma implementării sale (Kärnä et al., 2011).

Programul pune accentul pe abordarea dinamicii de grup care permite bullying-ul, mutând accentul de la pedepsirea exclusivă a agresorilor la capacitatea martorilor de a acționa ca apărători ai victimelor (Garandeau et al., 2014). Această schimbare își propune să creeze un mediu în care bullying-ul este inacceptabil din punct de vedere social, reducând probabilitatea apariției incidentelor în primul rând.

Implicarea elevilor

Implică lecții structurate concepute pentru a promova empatia, cooperarea și incluziunea în rândul colegilor. Aceste lecții interactive încorporează discuții, exerciții de rol și activități de grup care încurajează elevii să gândească critic despre acțiunile lor și impactul asupra celorlalți (Salmivalli et al., 2011).

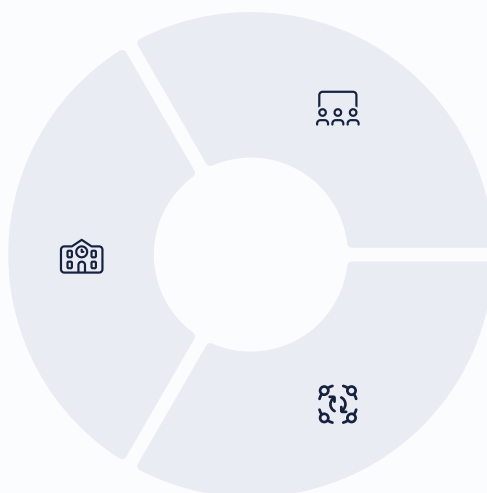
Abordare la nivel de școală

Creează o înțelegere comună că bullying-ul este inacceptabil și că toată lumea are un rol în prevenirea acestuia. Programul subliniază munca în echipă și sprijinul reciproc, învățând elevii cum să acționeze ca apărători și aliați pentru cei care ar putea fi vulnerabili.

Formarea profesorilor

Echipează profesorii cu abilități de a identifica diverse forme de bullying, de a înțelege dinamica ce-l susține și de a interveni eficient.

Profesorii învață să recunoască atât formele evidente, cum ar fi agresiunea fizică, cât și formele ascunse, cum ar fi excluderea socială sau cyberbullying-ul (Salmivalli, 2010).



Atunci când martorii se simt abilitați și știu cum să intervină în siguranță, incidentele de bullying scad semnificativ (Garandeau et al., 2014). Acest lucru întărește ideea că prevenirea bullying-ului este un efort colectiv și nu doar responsabilitatea profesorilor sau a administratorilor școlii.

Aplicații practice ale KiVa Method

Școlile care implementează programul KiVa raportează utilizarea cu succes a grupurilor de sprijin inter-elevi și a discuțiilor interactive pentru a consolida principiile programului. Grupurile de sprijin inter-elevi oferă ajutor suplimentar elevilor care au fost victime ale bullying-ului sau care sunt expuși riscului, permițându-le să discute experiențe într-un mediu sigur și să dezvolte strategii pentru a gestiona incidentele viitoare, susținute de facilitatori instruiți (Salmivalli et al., 2011).

Discuțiile interactive în clasă sunt o altă strategie eficientă utilizată în programul KiVa. În timpul acestor discuții, profesorii prezintă situații ipotetice sau studii de caz reale pentru a stimula dialogul și a încuraja elevii să-și împărtășească gândurile și răspunsurile. Această metodă ajută elevii să înțeleagă perspective diferite, să construiască empatie și să-și dezvolte abilitățile de rezolvare a problemelor.

De exemplu, un profesor ar putea conduce o discuție în care elevii identifică comportamente care constituie bullying și elaborează idei despre cum martorii oculari ar putea interveni constructiv (Williford et al., 2013). Aceste exerciții promovează o abordare proactivă în abordarea bullying-ului și creează un sentiment de responsabilitate comună în rândul elevilor.



Mai mult, programul KiVa încorporează resurse online și instrumente virtuale pentru a angaja elevii dincolo de lecțiile tradiționale. Aceste instrumente includ jocuri educative și activități interactive care consolidează mesajele cheie ale programului și permit elevilor să exerseze răspunsuri în scenarii simulate de bullying (Kärnä et al., 2011).

Această abordare multi-fațetată asigură că elevii nu doar învață despre importanța empatiei și a sprijinului în teorie, ci și aplică aceste concepte în practică, contribuind la un mediu școlar mai sigur și mai incluziv. Combinația de activități în persoană și resurse digitale oferă multiple puncte de contact pentru consolidarea mesajelor și abilităților anti-bullying.

Lecții structurate în programul KiVa

Susținerea lecțiilor în clasă ca parte a programului KiVa implică o abordare metodică concepută pentru a angaja elevii și a cultiva atitudini anti-bullying. Implementarea eficientă urmează o structură clară care maximizează implicarea elevilor și rezultatele învățării.

Introducere și pregătirea terenului

Începeți fiecare lecție cu o prezentare generală a subiectului, explicând clar obiectivele sesiunii. Asigurați-vă că elevii înțeleg semnificația lecției și legătura acesteia cu viața lor școlară de zi cu zi. Stabiliți un spațiu sigur prin stabilirea unor reguli clare care încurajează respectul și participarea (Kärnä et al., 2011).

Activități și exerciții structurate

Implementați exerciții de joc de rol în care elevii își asumă diferite roluri într-un scenariu de bullying—cum ar fi agresorul, victima și martorii. Această practică îi ajută pe elevi să empatizeze cu diverse perspective și să înțeleagă impactul acțiunilor lor (Salmivalli & Poskiparta, 2012). Mențineți aceste activități structurate și ghidate pentru a vă asigura că rămân constructive.

Tehnici de predare interactive

Utilizați povești relevante și scenarii din viața reală pentru a stimula discuțiile între elevi. Acest lucru îi ajută pe elevi să se conecteze cu materialul la nivel emoțional, făcând experiența de învățare mai impactantă. Integrați videoclipuri și prezentări vizuale care demonstrează interacțiuni pozitive între egali și subliniază importanța de a te opune bullying-ului (Williford et al., 2013).

Reflecție ghidată

Încurajați elevii să reflecteze asupra a ceea ce au învățat și să noteze sau să împărtășească modul în care ar aplica lecțiile în situații din viața reală. Acest lucru le consolidează înțelegerea și îi ajută să-și internalizeze strategiile anti-bullying (Salmivalli, 2018).

Jocul de rol este deosebit de eficient pentru promovarea empatiei și a comportamentului de martor activ. La implementarea exercițiilor de joc de rol, profesorii ar trebui să creeze scenarii clare care imită situații realiste de bullying relevante pentru grupa de vârstă a elevilor. Rolurile ar trebui să se rotească între elevi pentru a le oferi o înțelegere mai largă a diferitelor perspective, fiind în același timp atenți la elevii care ar fi putut experimenta bullying și ar putea fi sensibili la anumite roluri.

După fiecare exercițiu, organizarea unei sesiuni de debriefing în care elevii își pot exprima sentimentele și observațiile este crucială pentru consolidarea abilităților emoționale și sociale necesare pentru a contracara bullying-ul. Conectarea lecțiilor la aplicarea în viața reală prin discutarea modului în care elevii pot aplica ceea ce au învățat în interacțiunile lor la școală subliniază importanța de a-și susține colegii și de a căuta ajutor de la profesori sau adulți de încredere.

Medierea între elevi și monitorizarea

Medierea între elevi este o parte integrantă a KiVa Method, împuternicind elevii să participe activ la rezolvarea conflictelor și prevenirea bullying-ului. Instruirea profesorilor despre cum să implementeze și să supravegheze eficient medierea inter-elevi poate spori semnificativ impactul acesteia.

1 Înțelegerea rolului mediatorilor dintre elevi

Mediatorii inter-elevi sunt elevi instruiți să ajute la rezolvarea conflictelor minore și să sprijine victimele bullying-ului. Profesorii ar trebui mai întâi să fie echipați cu cunoștințele necesare pentru a selecta și instrui acești mediatori. Criteriile de selecție includ trăsături precum empatia, bune abilități de comunicare și capacitatea de a rămâne neutru (Salmivalli & Poskiparta, 2012).

2 Instruirea mediatorilor dintre elevi

Profesorii ar trebui să organizeze ateliere sau sesiuni de instruire axate pe ascultarea activă, abilitățile de rezolvare a conflictelor și confidențialitate. Exercițiile de joc de rol sunt instrumente valoroase pentru instruirea mediatorilor, pentru a exersa gestionarea diferitelor tipuri de situații conflictuale. Profesorii ar trebui să modeleze aceste exerciții înainte de a-i ghida pe elevi prin ele (Williford et al., 2013).

3 Linii directoare pentru profesori în timpul medierii

Profesorii ar trebui să acționeze ca facilitatori și sisteme de sprijin, intervenind doar atunci când este necesar pentru a se asigura că procesul rămâne constructiv. O ședință de debriefing cu mediatorii inter-elevi după sesiuni ajută la reflectarea asupra experienței lor, la identificarea punctelor forte și la identificarea zonelor de îmbunătățire (Kärnä et al., 2011).

Strategii de observare continuă

Monitorizarea eficacității medierii inter-elevi și a eforturilor generale anti-bullying este esențială pentru menținerea succesului programului KiVa. Profesorii ar trebui să efectueze observații regulate, discrete, în timpul liber, cum ar fi pauza și prânzul, pentru a identifica potențialele conflicte și pentru a evalua prezența interacțiunilor pozitive între elevi. Liste de verificare și jurnale de observație pot fi instrumente utile pentru a urmări comportamentele, notând atât incidentele de bullying, cât și cazurile în care mediatorii inter-elevi au intervenit cu succes (Salmivalli, 2018).

Feedback-ul regulat din partea elevilor, inclusiv a celor care au fost sprijiniți de mediatorii inter-elevi, poate oferi informații valoroase despre impactul programului. Sondajele sau conversațiile informale pot evalua percepția elevilor și sentimentul de siguranță în mediul școlar. Profesorii ar trebui să programeze întâlniri periodice cu mediatorii inter-elevi pentru a discuta experiențele lor și a împărtăși provocările, promovând învățarea continuă și rafinarea practicilor de mediere.

Studii de caz: KiVa Method in Action

Studiu de caz 1: Implementing peer mediation in an urban middle school

Hillcrest Middle School, situată într-o zonă urbană aglomerată, s-a confruntat cu o creștere a incidentelor de bullying verbal în timpul pauzelor. Școala a decis să implementeze programul KiVa cu accent pe peer mediation.

Implementare

- Profesori au selectat 10 elevi din clasele 6–8 care au demonstrat calități de leadership și empatie
- Elevii au participat la un atelier de două săptămâni, învățând rezolvarea conflictelor, ascultarea activă și practicile de confidențialitate
- În timpul unui conflict la prânz, unde un elev, Alex, era batjocorit în mod repetat de colegi, doi mediatori instruiți au intervenit sub observația profesorului
- Mediatorii au facilitat o discuție în care toți elevii implicați și-au împărtășit perspectivele și au ajuns la o înțelegere reciprocă

Rezultat

Sesiunea s-a încheiat cu agresorii recunoscând impactul comportamentului lor și au fost de acord să-și schimbe acțiunile. Alex a raportat că se simte mai sigur și susținut, în timp ce mediatorii au câpătat încredere în rolul lor. Profesorii au remarcat mai puține incidente care implică același grup în luna următoare.

Studiu de caz 2: Structured lessons in a rural elementary school

Pine Valley Elementary, o școală mică dintr-o comunitate rurală, a observat comportamente subtile de bullying, cum ar fi excluderea și răspândirea de zvonuri, în rândul elevilor de clasa a cincea. Școala a decis să integreze lecțiile structurate KiVa în programul său săptămânal.

Profesorul de clasă a introdus lecții săptămânale axate pe empatie și consecințele bullying-ului. Acestea au inclus sesiuni de povestiri în care elevii și-au împărtășit experiențele personale de a se simți excluși și au discutat cum s-au simțit și ce ar putea face diferit. Au fost create exerciții de joc de rol în care elevii au acționat ca victime fiind excluși din jocuri, în timp ce alții au acționat ca martori pasivi și martori activi.

În timpul discuțiilor de după exerciții, elevii au exprimat o înțelegere nouă a puterii pe care o aveau ca martori pasivi de a preveni bullying-ul. Observațiile ulterioare au arătat că elevii care au participat la jocul de rol erau mai dispuși să-i includă pe alții în activitățile lor, iar profesorii au raportat mai puține cazuri de excludere.

Studiu de caz 3: monitorizare continuă într-un liceu suburban

Liceul Greenfield, situat într-o zonă suburbană, a înregistrat incidente sporadice de cyberbullying raportate de elevi. Profesorii au decis să adopte măsuri continue de observare și monitorizare pentru a verifica eficacitatea practicilor KiVa.



Strategia de observare

Profesorii au adoptat perioade programate de observare în timpul orelor de risc ridicat, cum ar fi pauzele de masă și între ore. Folosind o listă de verificare, aceștia au înregistrat interacțiunile și semnele de excludere sau comportament agresiv.



Bucula de feedback

Școala a implementat un sistem anonim de feedback unde elevii puteau raporta experiențele lor cu mediatorii de la egal la egal sau incidentele de bullying.



Întâlniri de follow-up

Întâlniri regulate între profesori și mediatorii de la egal la egal au fost organizate pentru a discuta tendințele din observații și rezultatele medierilor.

Pe parcursul unui semestru, datele colectate din observații și feedback au arătat o reducere de 30% a cazurilor raportate de cyberbullying. Elevii s-au declarat mai în siguranță, iar profesorii au remarcat o îmbunătățire a relațiilor între colegi.

Întrebări de discuție studiu de caz

1. Ce aspecte ale medierii între colegi au fost cele mai eficiente în studiul de caz 1 și de ce?
2. Cum au ajutat lecțiile structurate din studiul de caz 2 la schimbarea percepțiilor elevilor despre rolurile lor în prevenirea bullying-ului?
3. Ce măsuri suplimentare de monitorizare ar putea lua în considerare Liceul Greenfield pentru a îmbunătăți eficacitatea programului lor KiVa?

Aceste studii de caz demonstrează versatilitatea metodei KiVa în diferite medii școlare și grupuri de vârstă. Factorii de succes includ implementarea consecventă, adaptarea la contexte școlare specifice și monitorizarea și ajustarea continuă a strategiilor pe baza feedback-ului și a rezultatelor observate.

Justiție restaurativă în KiVa Method

Justiția restaurativă în școli vizează repararea prejudiciilor și reconstruirea încrederii în cadrul comunității școlare. Aceasta mută accentul de la pedeapsă la responsabilitate și înțelegere, încurajând elevii să învețe din greșeli și să înțeleagă rolul lor în menținerea unei comunități pozitive (Cornell et al., 2015). Morrison (2013) subliniază eficacitatea practicilor restaurative în reducerea bullying-ului și în promovarea unui climat școlar incluziv.

În practicile de justiție restaurativă, infractorii sunt încurajați să-și asume întreaga responsabilitate pentru acțiunile lor, să înțeleagă prejudiciul cauzat și să lucreze activ pentru a-l repara. Două metode principale de implementare a justiției restaurative în cadrul KiVa sunt cercurile și conferințele restaurative.

Cercuri restaurative

Cercurile restaurative pot fi proactive sau reactive și vizează construirea relațiilor și abordarea conflictelor. Dintr-o perspectivă reactivă, acestea reunesc victima, făptuitorul și orice părți afectate pentru a discuta deschis incidentul, impactul acestuia și posibilele soluții. Cercul este facilitat de un profesor sau un mediator între egali instruit, și toată lumea stă într-un cerc pentru a simboliza echitatea și responsabilitatea partajată.

- Începeți cu o declarație de deschidere care stabilește un ton respectuos și non-judecătoresc
- Fiecare participant își împărtășește sentimentele și perspectiva
- Mediatorul se asigură că toate vocile sunt auzite și că discuția rămâne constructivă (Bradshaw et al., 2014)
- Încheiați sesiunea cu un plan agreeat pentru rezolvarea conflictului și prevenirea incidentelor viitoare

Conferințe restaurative

Conferințele restaurative sunt întâlniri reactive mai formale care implică agresorul (cel care a făcut bullying), victima, profesorii și părinții. Conferințele vizează abordarea incidentelor de bullying severe sau repetate.

- Pregătiți toți participanții discutând în prealabil scopul și procesul conferinței (inclusiv regulile de bază)
- Fiecare participant își împărtășește perspectiva, concentrându-se pe impactul prejudiciului
- Participanții discută efectele emoționale, sociale și practice ale incidentului
- Grupul dezvoltă în colaborare un plan pentru repararea prejudiciului și prevenirea problemelor viitoare

Ambele abordări pun accent pe vindecarea relațiilor mai degrabă decât pe pedeapsă, creând oportunități pentru o înțelegere autentică și o schimbare comportamentală. Prin concentrarea pe prejudiciul cauzat, mai degrabă decât pe încălcarea regulilor, justiția restaurativă îi ajută pe elevi să-și dezvolte empatia și să-și asume responsabilitatea pentru acțiunile lor într-un mediu de susținere.

Studiu de caz: Implementarea justiției restaurative după un incident de bullying

Acest studiu de caz examinează modul în care o școală a utilizat eficient principiile justiției restaurative pentru a aborda o situație de bullying care a implicat doi elevi, Jordan și Alex.



Implementarea metodei KiVa: aspecte cheie



Abordare la nivel de școală

Metoda KiVa este cea mai eficientă atunci când este implementată ca un program cuprinzător la nivel de școală, implicând profesori, elevi și părinți. Aceasta creează un mesaj consecvent conform căruia bullying-ul este inacceptabil și că toată lumea are un rol în prevenire (Salmivalli et al., 2011).



Dezvoltarea empatiei

Lecțiile și activitățile structurate care promovează empatia, cooperarea și incluziunea sunt esențiale pentru schimbarea dinamicii de grup care permite bullying-ul. Exercițiile de joc de rol îi ajută pe elevi să înțeleagă diferite perspective (Williford et al., 2013).



Practici restaurative

Abordările de justiție restaurativă mută accentul de la pedeapsă la responsabilitate și înțelegere, ajutând elevii să învețe din greșeli, reparând în același timp prejudiciile aduse relațiilor (Cornell et al., 2015).



Pregătirea profesorilor

Pregătirea adecvată le oferă profesorilor abilitățile de a identifica diverse forme de bullying și de a interveni eficient. Înțelegerea atât a formelor deschise, cât și a celor ascunse de bullying este esențială pentru o prevenire cuprinzătoare (Salmivalli, 2010).



Medierea între egali

Instruirea elevilor ca mediatori între egali îi abilitază să participe activ la rezolvarea conflictelor și creează sisteme suplimentare de sprijin în cadrul comunității școlare (Salmivalli & Poskiparta, 2012).



Monitorizare continuă

Observarea regulată, colectarea feedback-ului și analiza datelor sunt esențiale pentru evaluarea eficacității programului și efectuarea ajustărilor necesare pentru a menține rezultate pozitive (Kärnä et al., 2011).

Metoda KiVa reprezintă un progres semnificativ în prevenirea bullying-ului prin abordarea dinamicii sociale care permite bullying-ul, mai degrabă decât concentrându-se exclusiv pe agresorii și victimele individuale. Prin capacitatea martorilor, dezvoltarea empatiei și crearea responsabilității prin practici restaurative, școlile pot crea medii în care bullying-ul devine inacceptabil din punct de vedere social.

Cercetările demonstrează în mod constant eficacitatea acestei abordări, școlile raportând scăderi semnificative ale incidentelor de bullying în urma implementării. Studiile de caz prezentate în acest document ilustrează modul în care Metoda KiVa poate fi adaptată la diferite contexte școlare, menținând în același timp principiile sale fundamentale.